

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

III. Confirmatur eadem veritas ex figuris, quæ confessionem
Sacrame[n]talem præcesserunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

adulterinis coniugiis, cap. vlt. & Leone in epist. paulo anticitata ad Theodorum, & ex Concilio Carthag. IV. can. 76. Arauficano, can. 12.

TERTIO, si Absolutio esset annunciatio remissionis peccatorum, vel temeraria esset, vel superflua. Nam cum Minister dicit, *Remittuntur tibi peccata*, aut absolutè hoc pronunciat, aut ex hypothesi, si videlicet credas, & ut oportet Pœnitentiam agas. Si absolutè; temerè id pronunciat, cum ignoret, an is, qui reconciliationem petit, sit verè pœnitens, & fidem habeat, qualis requiritur ad iustificationem: & praterà etiam si aliquo modo id Minister nosset, melius tamen nouit ipse pœnitens, proinde non eget annunciatione illi Ministeri, quæ nihil ei addere potest certitudinis. Si verò conditionalis Absolutio (vt Calvinus admittit) non potest talis Absolutio certum ac securum efficere pœnitentem, cum ex incerta conditione dependeat: & tamen Aduersarij vix alium finem Absolutionis agnoscunt, quàm vt certum reddat hominem acceptæ iustificationis.

QUARTO, si Absolutio non est actus iudicialis, sed simplex annunciatio diuinæ promissionis, quæ in Euangelio scripta exstat, non minùs absoluere poterit laicus, immoderatiâ scœmina, aut puer, aut infidelis quispiam, aut diabolus, vel etiam pſitacus, si doceatur ea verba, quàm Sacerdos: & quanquam Aduersarij id concedant, quia sequitur euidenter ex ipsorum principiis, tamen est contra omnium veterum consensionem, & contra consuetudinem omnium Ecclesiarum, & omnium seculorum; de qua re suo loco plura dicemus.

CAPVT III.

Confirmatur eadem veritas ex figuris, quæ confessionem sacramentalem præcesserunt.

SACRAMENTA Christiana, ac præsertim ea, quæ magis necessaria sunt, non simpliciter in diuinis literis indicantur, sed primùm in lege naturæ à Mosis adumbrata, ac prænunciata, deinde à Christo

Ita pro

sto promissa, tum instituta, postea frequentata, & commendata in Scripturis inveniuntur.

Sic Baptismus in lege naturæ adumbratus fuit per arcam Noë & circumcisionem, in lege scripta per transitum maris rubri, & probaticam piscinam; ac demum propinquante lege gratiæ, per Baptismum Ioannis: deinde à Christo promissus fuit, Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit, &c.* postea disertis verbis imperatus, Matt. vlt. *Baptizate omnes Gentes, &c.* deniq; in Actis Apostolorum, & in epistolis B. Pauli passim exhibitus, & commendatus legitur.

Sic etiam Eucharistia figurata primùm fuit in lege naturæ per panem & vinum Melchisedech; in lege scripta per agnum paschalem & panes propositionis; in ipso Evangelio per multiplicationem panum: deinde promissa Ioan. 6. *Panis quem ego dabo.* postea instituta, Matth. 26. *Accipite, & manducate, &c.* denique frequentata, & commendata ab Apostolis, Act. 1. & 2. Corinth. 10. 11.

Quod idem de Confessione demonstrari potest. Deus enim in lege naturæ non semel exegit confessionem peccati: clarior eandem præscripsit in lege Mosis: eandem Christus in Evangelio variis figuris expressit: eandem postea promissit, & instituit: accessit deniq; usus eius tempore Apostolorum, necnon exhortatio, & commendatio.

Et quoniã de promissione, & institutione, ex quibus præcipuum argumentum sumitur, diximus capite superiore: nunc de iis, quæ promissionem & institutionem, vel præcesserunt, vel sequuta sunt, quæque ad eandem veritatem confirmandam non parùm valent, breuiter dicemus.

PORRO ex figuris duplex argumentum sumi potest. PRIMVM enim si confessio, quam Deus in Testamento veteri exigebat, figura quædam erat, vt reuera erat, cum omnia contingerent illis in figuram, 1. Corinth. 10. certè necesse est, vt in Testamento nouo sit etiam confessio peccatorum à Deo præcepta, & quidem tantò exactior, & perfectior, quantò res figurata figuris ipsis præstat. DEINDE, si confessio necessaria erat coram Dei Ministro, eo tempore, quo nondum data erat Sacerdotibus potestas remittendi peccata: quis non inde colligat, multò maiore ratione æquum fuisse, vt confessio tanquam necessaria imperaretur,

tur, tempore noui Testamenti, quo tanto cum fructu confiteri possumus, vt legitimam confessionem continuò certam Absolutio consequatur?

PRIMA igitur figura habetur Genes. 3. & 4. vbi Deus primum ab Adamo & Eua, deinde à Cain confessionem peccati exegit. In his locis exigitur confessio, non solum cordis, sed etiam oris, nec solum in genere, sed etiã in speciali, nec tantum coram Deo, sed etiam coram eius Ministro: nam interrogatio illa facta est per Angelum in forma humana apparentem, vt patet ex eo, quòd ambulabat in Paradiso ad orientem post meridiem. Ex quo intelligimus, magnam fuisse similitudinem inter illam confessionem, & eam, quæ nunc fit Sacerdoti, qui est etiam Angelus Domini, teste Malachia, cap. 2. vt non sine causa, vna dicatur fuisse figura alterius.

Quare TERTULLIANVS in lib. 2. aduersus Marcionem hanc figuram expendens, ita loquitur: *Interrogat Deus quædam incertus, vt & hinc liberi arbitrij probans hominem, in causa vel negationis, vel confessionis, vt daret ei locum spontè confitendi delictum, & hoc nomine releuandi: sicut de Cain confitetur, vbi nam frater eius, quasi nõ iam vociferatum à terra sanguinem Abelis audisset; sed vt & ille haberet potestatem eadem arbitrij potestate spontè negandi delicti, & hoc nomine grauandi: atq; ita nobis conderentur exempla confitentium potius delictorum, quàm negãdorum, vt iam tunc innotuerit Euangelica doctrina: Ex ore tuo iustificaberis, & ex ore tuo damnaberis.*

Sanctus etiam Ambrosius in libro de Paradiso, cap. 14. lib. 2. de Cain, & Abel, cap. 9. & S. Gregorius lib. 22. Moralium cap. 13. & S. Ioannes Chrysostomus hom. 18. in Genesim, hæc loca de Confessione exponunt, ac dicunt, Deum ab illis confessionem extorquere voluisse, vt confessione delerent, quòd transgrediendo commiserant.

SECUNDA figura habetur Leuitici 13. & 14. vbi iudicium lepræ solis committitur Sacerdotibus, & cogebantur leprosi se Sacerdotibus sistere, ac prodere, & iuxta eorum arbitrium vel extra castrã manere, vel post curationem ad castrum reuerti: quam etiam legem Dominus approbauit Matthæi 8. cum leproso à se curato dixit: *Vade, ostende te Sacerdoti, &c.*

Hanc figuram fuisse Sacramenti Confessionis, docent Chrysoftomus lib. 3. de Sacerdotio, & S. Hieronymus in cap. 16. Matt. Hinc enim colligit S. Hieronymus, oportere Sacerdotes cognoscere peccatorum varietates: & S. Chrysoftomus monet, officium Sacerdotum Christianorum longè excellentius esse quàm olim fuerit Iudæorum, cùm illis, lepram non curare, sed curatam ostendere; nostris, peccata non curata ostendere, sed verè curare concessum sit.

Ioannes Calvinus lib. 3. Instit. cap. 4. §. 4. hoc argumentum contemnere videtur, & tamen operosè diluere conatur: *Videamus*, inquit, *quibus argumentis Confessionem hanc Dei esse mandatum probant* Misit, inquit, leprosos Dominus ad Sacerdotes. Quid? misit ne ad Confessionem? quis unquam fando audivit? audiendis cōfessionibus prefectos Leviticos Sacerdotes? At neq; nos dicimus, missos leprosos à Christo ad Sacerdotes, vt illis peccata sua confiterentur, sed ex figura, cum Chrysoftomo & Hieronymo, ducimus argumentum. Vt enim in lege veteri cognitio lepræ corporalis: ita in noua, cognitio lepræ spiritualis ad Sacerdotes pertinet; & idè cùm legimus ab ipso Christo leprosos ad Sacerdotes Leviticos missos, allegoricè intelligimus, missos peccatores ad Sacerdotes Evangelicos.

NEQVE hoc Calvinum ignorasse, sed ansam calumnian- di accipere voluisse, testantur verba sequentia: *Confugiunt*, inquit, *ad allegorias. Sancitum erat lege Mosaica, vt Sacerdotes discernent inter lepram & lepram. Peccatum, spiritualis est lepra: de hac pronunciare, Sacerdotum est. Antequam respondeo, quero obiter, Si hic locus, spiritualis lepra eos iudices facit, cur naturalis & carnalis lepra cognitionem ad se trahunt? scilicet hoc non est Scripturis ludere: Lex cognitionem lepra defert Sacerdotibus Leviticis; hanc nobis & surpe- mus; peccatum est lepra spiritualis; simus & peccati cognito- res. Nunc respōdeo; translato sacerdotio, necesse est legis trans- lationem fieri. Omnia sacerdotia ad Christum translata sunt, in eo impleta, & finita: ad eum igitur & nomen eius omne, & ho- nor sacerdotij translatus est.*

Ad quæstionem obiter propositam, RESPONDEO, Cal- vinum obiter mentiri, cùm scribit, Sacerdotes Christianos ad se trahere cognitionem lepræ corporalis. Neque enim

Rrrr huius

huius rei vel testimonium, vel exemplum producere poterit: apud nos enim de lepra corporali medici respondere solent, non Sacerdotes. Exstat quidem in Iure canonico titulus de coniugio leproforum: sed is titulus nihil habet commune cum legibus Leuiticis de leprosis. Leges enim Leuiticæ præscribunt rationem diiudicandæ lepræ, & sacrificia, quæ pro leprosis offerenda sunt: Ius verò canonicum neque de ratione lepræ diiudicandæ, neque de sacrificiis tractat, neque leges illas Leuiticas vlla ex parte seruandas præscribit; sed solùm docet, non esse lepram, vt neque vllum alium morbum corporalem, iustam causam diuortij inter coniuges. Non igitur in Scripturis ludimus, neque cognitionem lepræ corporalis nobis vsurpamus, præsertim ex vi legis Mosaicæ: sed argumentum ex figura ducimus, vt antè diximus.

Ad solutionem autem argumento nostro à Caluino adhibitam, Respondeo, sacerdotium in Christum esse translatum, sed Christum non per se, sed per suos Ministros in terris fungi sacerdotio. Itaque sicut per Ministros suos concionatur, baptizat, absoluit, ligat, sacrificium offert, &c. ita quoque per suos Ministros cognoscit causas lepræ spiritualis, & eiusmodi Ministros, spirituales leprosi accedere, & morbos suos detegere debent. Quod si sacerdotium ita ad solùm Christum translatum esset, vt ad eius ministros nullo modo pertineret, vel etiam (vt Caluinus loquitur) in Christo completum, ac finitum esset, & nullum iam in terris sacerdotium remaneret: certè nec lex vlla in terris remaneret. Eadem enim ratio sacerdotij, & legis est: si translatum est sacerdotium in cœlum, & lex in cœlum translata est: si extinctum est sacerdotium, extincta quoque est lex. Si verò non nisi absurdissimè dicitur, lex Dei ita esse extincta, aut in cœlum translata, vt nulla sit in terris: profectò non minus absurdè dicitur, sacerdotium ita extinctum, aut in cœlum esse translatum, vt inter homines nullum sit.

AD DIT deinde Caluinus: *Ad hæc, importuna est ipsorum allegoria, qua legem merè politicam inter cæremonias reponit.* At hîc duo sunt errata. PRIMVM enim lex de purgatione leprosi, non merè politica, sed maxima ex parte cæremonialis erat, nam si merè politica fuisset, ad principem politicum, non

non ad Sacerdotes pertinisset. Et quo modo politica lex est, & non potius cæremonialis, quæ iubet leprosum recludi septem diebus, dissutum gerere vestimentum, lauari aliquoties, offerre passeris, & agnos, tingi sanguine & oleo, in extremo auriculæ dextræ, & in pollice manus ac pedis dextri, & alia id genus multa? DEINDE, etiam si merè politica lex illa fuisset, quid prohiberet quo minus alicuius mysterij figuram gerere posset? certè transitus maris rubri, manna de cœlo, aqua de petra, idololatrarum interfectio, non cæremonia, sed res gestæ fuerunt, & tamen Apostolus, 1. Corinth. 10. apertè scribit, omnia illa in figuram Hebrais contigisse, & ad nos earum rerum significationes pertinere. Neque cæremonia dici potest, quòd Abraham duos filios habuerit, vnum de ancilla, & vnum de libera: & tamen eius rei allegoriam B. Paulus exponit Galat. 4.

Concludit tandem Calvinus responsionem suam his verbis: *Quamquam in re clara, suffragium vilius hominis accersere pudet: Sibi Christus pronunciat, se ius legale relinquere. Sacerdotibus integrum, tanquam professis Euangelij hostibus, qui semper ad obstrepèdum intenti erant, nisi os fuisset occlusum. Quare ut hanc possessionem retineant Papales sacrifici, palam concedant in eorum partes, quos necesse est se compesci, ne Christo maledicant, nam ad veros eius Ministros nihil hoc pertinet.*

At quid est aliud aërem verberare, & sine hoste pugnare, si hoc non est? sic enim nos Calvinus ad Iudaismum reiicit, quasi contenderemus, cognitionem lepræ corporalis iuxta legem Leuiticam, ad Sacerdotes Euangelicos pertinere; cùm nos (vt sæpe diximus) non cognitionem lepræ corporalis, sed spiritualis, quæ per corporalem illam significabatur, nostris Sacerdotibus deferamus. Et verò si Caluini ratiocinatio quidquam valeret, illud etiam efficeret, neminem posse à circumcissione carnali ad circumcissionem spiritualem argumentum ducere, quin ad partes Iudæorum Christi hostium, concedere videretur: & tamen Apostolus Paulus, qui in epistola ad Galatas, circumcissionem Iudaicam ab Ecclesia totis viribus amouet, idem in epistola ad Colossenses cap. 2. dicit nos omnes qui baptizati sumus, circumcisos esse circumcissionem non manufacta, in expoliatione corporis carnis,

sed circumcissione Christi. Sicut igitur Circumcisio ad non non pertinet, pertinet autem Baptismus, qui per Circumcissionem significatur, & circumcisio spiritualis nominatur: sic etiam cognitio lepræ ad Sacerdotes Christianos non pertinet, pertinet autem cognitio peccati, quod per lepram significatur, & lepra spiritualis aptissime nominatur.

TERTIA figura est Confessio, quam Deus instituit in Testamento veteri, & cui adiungi voluit loco cuiusdam satisfactionis, oblationem sacrificij: de qua Num. 5. & Leuitici etiam 5. testimonium habemus. Nam profectò si Confessio figuralis erat à Deo instituta, & necessaria iure diuino, quanto magis Confessio figurata esse debet à Deo instituta, & necessaria iure diuino?

Sed quoniam Martinus Kemnitius in 2. parte Examinis, pagin. 984. contendit, Confessionem illam fuisse generalem, (*Talis Confessio, inquit, in Veteri Testamento erat, quando aliquis ad Sacerdotem adducebat hostiam offerendam pro peccato, pro delicto, pro ignorantia, pro contumacia, &c. nec exigebatur ut peccatum illud in specie, & sigillatim cum omnibus circumstantiis sacerdoti exponeretur.*) ostendam breviter, Confessionem illam certi peccati in specie fuisse.

Verba Scripturæ in libro Numeri cap. 5. sic habent: *Visitue mulier cum fecerint ex omnibus peccatis, quæ solent hominibus accidere, & per negligentiam transgressi fuerint mandatum Domini, atque deliquerint, confitebuntur peccatum suum.* Vbi duo sunt obseruanda. PRIMVM illud, CONFITEBUNTUR, esse in coniugatione hitpael, quæ auget significationem, ita ut illud *וְהִתְפַּלְּטוּ* rectè verti possit, Expressè & distinctè confitebuntur. DEINDE illa verba: *Confitebuntur peccatum suum*, in Hebræo haberi cum maiori explicatione, sic enim legimus. *Confitebuntur peccatum suum וְשָׂאָה* id est, *quod fecerunt*. Ex quibus colligimus hoc loco imperari, ut peccatum in specie per manifestam confessionem prodatur: si enim in genere tantùm confiteri, sufficeret, non diceret Scriptura: *Confitebuntur aperte peccatum illud, quod fecerunt*. sed simpliciter, *Confitebuntur peccata sua*.

IN Leuitico cap. 5. vbi nostra editio habet: *Agat Pœnitentiam pro peccato*; in Hebræo est illud idem vocabulum, quod

quod in libro Numer. sic enim legimus: **וְהָיָה בִּי יְאֻשָׁם לְאִתּוֹת בְּאֵלֶיךָ יִתְּנָה יְדָה אֲשֶׁר הִטָּא:** *Et erit, cum peccauerit in vino ex his, confitebitur apertè peccatum quod peccauit.*

AD HÆC testimonia Rabinorum, & consuetudo gentis, satis apertè ostendit, præceptum hoc intelligendum esse de Confessione distincta, & in specie, eius peccati, pro quo expiando sacrificandum erat. De consuetudine Hebræorum, testes sunt Thomas Waldensis tomo 2. de Sacramentis, cap. 137. vbi scribit, se in Austria ab ipsis Hebræis cognouisse hanc eorum consuetudinem: & S. Antoninus 3. part. tit. 14. cap. 6. §. 1. summæ Theologicæ, vbi dicit, solere Iudæos doctiores ante mortem confiteri omnia peccata Leuitę alicui, si quem fortè nacti fuerint. De testimoniis Rabinorum vide Petrum Galatinum lib. 10. cap. 3. vbi multis testimoniis Rabinorum probat, oportuisse in Confessione detegere peccatum in specie, & cum suis circumstantiis.

ADDE quod omninò probabile est, **ECCLESIASTICVM**, cap. 4. ad hoc præceptum legale obseruandum exhortari, cum ait: *Non confundaris confiteri peccata tua.* porrò confusio timeri non solet in confessione, quę soli Deo fit, aut quę fit homini generatim, sed in ea solùm, quę fit homini in specie, vt experientia satis testatur.

QUARTA figura est Matth. 3. & Marc. 1. vbi legimus plurimos accurrisse ad Baptismum Ioannis, confitentes peccata sua. Sicut enim Baptismus Ioannis figura fuit Baptismi Christi, ita quoq; & confessio, quę Ioanni fiebat, figura fuit Confessionis, quę Christi Ministris facienda erat.

Quòd autem Calvinus lib. 3. Instit. cap. 4. §. 6. & Kemnitius in 2. parte Examinis, pag. 986. dicunt, eos qui confitebantur Ioanni, non in specie peccata sua confessos, sed in genere tantùm se peccatores agnouisse: non est conforme verbis Euangelistarum. Vterque enim Euangelista disertis verbis posuit: *Confitentes peccata sua,* & *Ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.* aliud autem est, agnoscere se peccatorem, aliud, peccata sua alicui confiteri.

NEQUE multum refert, quòd illa confessio quę coram Ioanne fiebat, cum Baptismo coniuncta esset, cum nostra Confessio Sacramentalis solùm in iis locum habeat, qui post

Baptifinum peccant. Nam Baptifinus Ioannis non remittebat peccata ex opere operato, & ideò fatis erat conueniens, non folùm baptizarentur qui ad Ioannem accedebant, fed etiam confiterentur, vt variis modis ad veram contritionem, & fatisfactionem excitarentur. Chrifti verò Baptifinus non po- nenti obicem, ex opere operato peccata omnia, tum quoad culpam, tum quoad pœnam omninò remittit, & ideò nuquam leguntur Apoftoli ante Baptifinum confessionem emis- gifle, aut fatisfactionem vllam indixiffe.

QVINTA figura habetur Ioan. 11. in hiftoria Lazari. Quo- enim Dominus è fe pulchro prodire iufferit Lazarum & ab Ap- oftolis folui voluerit funeralia illa vincula quibus ligatus e- rat, significari Patres dicunt, peccatores diuina voce excita- tos, foras prodire per Confessionem, & ministerio sacerdo- tum liberari à peccatorum vinculis per Abfolutionem. San- ctus IRENÆVS lib. 5. cap. 13. *Hoc fymbolum, inquit, eius ho- minis, qui inligatus fuerat in peccatis, & propter hoc ait Do- minus: Soluite illū, & dimittite eum abire.* S. Ambrosius lib. de Pœnitentia, c. 7. S. Auguftinus tract. 49. in Ioan. in Pfal. 100. concione 2. ferm. 8. & 44. de verbis Domini, & hom. 27. in lib. 50. homil. & S. Gregorius hom. 26. in Euang. & lib. 22. Moral. cap. 13. eandem figuram agnofcunt & exponunt.

SED occurrit Ioannes Caluinus lib. 3. Inftitut. cap. 4. §. 5. PRIMUM dicit, argumenta ex allegoriis non multum valent ad dogmata confirmanda. SED neque nos in eiusmodi argu- menti præcipuum fundamentum ad confirmanda dogma- ta collocamus, nifi allegoriæ in ipfa Scriptura explicentur, vel communi Patrum confenfu, aut certa aliqua Ecclefiæ de- finitione conflent, quorfum pertineant: quin tamen probabi- le argumentum inde sumi poffit, quando magni viri, quales funt quos citauimus, allegorias exponunt, negari nullo mo- do debet.

DEINDE addit Caluinus, mentiri eos, qui fcribunt, Chri- ftum imperaffe difcipulis, vt Lazarum diffoluerent: *Dicens, inquit, Dominus difcipulis præcepit, vt fufcitatum Lazari- rum fasciis foluerent, & expedirent. Hoc primum mentitur: nusquam enim legitur, hoc dixiffe Dominum difcipulis, eft quæ multò verifimilius, dixiffe Iudais astantibus, quo citra vllam fraudis fufpicionem euidentius fieret miraculum, &*

maior sua virtus eluceret, quòd nullo tactu, sed sola voce mortuos suscitaret.

MIROR impudentiam Caluini, qui tam audacter S. Augustinum & S. Gregorium mendacij arguere non veretur. Augustinus enim est; qui serm. 8. & 44. de verbis Apostoli, scripsit, verba illa: *Soluite illum, & sinite abire*, ad discipulos dicta à Christo fuisse; quòd idem non semel repetit Gregorius, homil. 26. in Euangelia.

SED quo argumento, quæso; Calvinus Augustinum & Gregorium mentitos esse conuincet: siquidem in Euangelio tantum legimus: *Dixit eis, Soluite illum, &c.* neque aliquid præcedit, vnde certò colligamus, illud pronomen, *E I S*, non referri ad discipulos.

Viderur autem illud, *E I S*, ad eos referri, quibus paulò antè dictum est: *Tollite lapidem*. iisdem enim dixit: *Tollite lapidem, & Soluite eum*. Porrò: *Tollite lapidem*, dixit circumstantibus; non exprimendo hos aut illos; sic enim legimus: *Ait Iesus, Tollite lapidem*. Domino autem absolutè præcipiente aliquid circumstantibus, certè credibile est, discipulos aut solos, aut cum primis obediuisse. Quare licet ex Euangelio non possit certò colligi, qui fuerint, qui Lazarum soluerunt: tamen magna coniectura est, Apostolos fuisse.

NEQVE huic expositioni repugnant, Chrysostomus, aut si qui sunt alij, qui id factum aliis quibusdam præter Apostolos tribuunt. Potuit enim fieri, & credibile est ita factum esse, vt Domino iubente multi simul accurrerint, tum ex Apostolis, tum ex aliis, & hi coniunctis viribus lapidem sustulerint, ac deinde alij manus Lazari, alij pedes soluerint, alij velamen ex facie detraxerint, alij reliquum corpus expedierint: neque ex hoc, quòd Apostoli cum aliis Iudæis Lazarum soluerint, aliquid detrahitur de magnitudine miraculi.

Atque hæc dicta sint de calumnia mendacij; nam alioqui ad rem nostram nihil refert, vtrum Apostoli, an alij quidam Lazarum soluerint: vt enim hæc Lazari solutio figura sit Absolutionis Sacerdotalis, satis est, si ij qui Lazarum soluerunt, in ea re ministri Christi fuerint, & Christo iubente id fecerint. Hoc enim contendimus, eos duntaxat potestatem habere peccata remittendi, quibus id Christus mandauit: quemadmodum ij soli Lazarum de monumento prodeun-

rem soluerunt, quibus Christus dixerat: *Soluite eum*. Quare S. AUGUSTINVS tract. 49. in Ioan. non nominat discipulos, sed generatim, ministros, cùm de illis agit, quibus Christus dixit: *Soluite eum*.

ADDITIONE postremò Calvinus aliam allegoriæ huius explicationem: *Sed demus*, inquit, *hoc dictum discipulis: quid tam obtinebunt? Dominum dedisse Apostolis soluendi potestate. Quanto aptius, & magis dextrè hac allegoricè tractari poterunt, si dicamus, hoc symbolo Deum soluisse fideles suos iustificare, ut soluerent à se suscitatos: hoc est, ne in memoriam peccata reuocarent, quæ ipse oblitus esset: ne ceu peccatores damnarent, quos ipse absolisset: ne adhuc exprobrarent, quæ ipse condonasset: ne ubi misericors ipse esset, & ad parcendum facilis, ipsi ad puniendum seueri, & morosi essent? certè nihil ad ignoscendam flectere nos magis debet, quàm Iudicis exemplis, qui se nimium rigidis & inhumanis implacabilem fore mirantur. Eant nunc & allegorias suas venditent.* Hæc ille.

QUAE sanè explicatio nihil est mirum, si nulli veterum Patrum in mentem venerit, cùm ineptissima sit. Nam quod Patres dicunt, per mortuum significari peccatorem; per excitationem, conuersionem; per egressionem ex monumento, confessionem; per vincula, peccata; per solutionem, remissionem, id totum & maximam habet signi cum re significata similitudinem, & ex Scripturis sanctis confirmari potest. At quod Calvinus dicit, nullum habet neque in Scripturis, neque in rei similitudine fundamentum. Quis enim vsquam legit, non exprobrare, aut non recordari, esse soluere? aut quis sanus diceret, non exprobrare esse soluere, cùm soluere sit aliquid agere, non exprobrare sit non agere? SED his nugis omisis, ad alia veniamus.

CAPVT IV.

Confirmatur eadem veritas ex aliis locis noui Testamenti.

IXIMVS hætenus de figuris, quæ Confessionis institutionem præcesserunt: nunc de vsu, commendatione, atque exhortatione, quæ institutionem consequuta sunt, breuiter dicemus.

PRIMVS